

Pređplata van Šibenika
na tromjesečje 3 Kr.
na godišnje 6 Kr.

Pređplata u Šibeniku
sa donasnjom listu u kuću
jednaka je kao i van Šibenika.

Pojedini broj stoji 6 para.

HRVATSKA RIEČ

Pređplate i pisma šalju se
Uredništvu. Nefrankirana su
pisma ne primaju. Rukopisi
se ne vraćaju. Oglaš, pri-
občena pisma, zahvale itd.
tiskaju se po 20 para redak
= ili po pogodbi. = =

IZLAZI SRIEDOM I SUBOTOM.

Malo više obzira!

Na sastanku za predgovore na Rieci sudjelovali su Dr. Hinković, Dr. Potočnjak, Dr. Smodlaka i još nekolicina, koji nisu zastupnici. Oni su za stalno bili tamo jer pozvani i kao takovi su u razpravama sudjelovali, a Dr. Smodlaka je dapače izabran u vodstvo, u starješinstvo sporazumljenih stranaka za jedinstvenu akciju.

Poznat list u Spljetu na sve ovo se žesti i buni, pače i prieti. Mi se na ovaj list ne bi obzirali, da on ne govori u ime prvaka njegove stranke. On dakle piše: „Mi ne priznajemo starešinstva u kojemu ima rieč Dr. Smodlaka“, a onda: „ili vanka Smodlaka iz starešinstva ili će se povući sve posljedice“.

Drugim riječima, radi osobnosti hoće neki da bude nesklada u času, kad ga ne bi smjelo biti. A mi idemo još dalje pa kažemo, da se nekima hoće imati otvorena vrata, kroz koja mogu izći ako postane tjesno. Kad izadju rieči će, da su izašli radi osobne časti, a u istinu će to učiniti radi drugih posve shvatljivih razloga. Ti razlozi već odavno se čitaju između redaka splitskoga lista, ali doći će možda vrijeme kad se budu čitali posve otvoreno.

Shvaćajući mi sve ovo i još koješta, dužnost nam je rieči što smo već htjeli, ali smo se suzdržali. Mi ne znamo za što je u pr. sastanku i razpravama sudjelovao Dr. Hinković. O njemu znamo da je jednom bio pravaš i da je uzimao pred Kluđenom, a ostavio na čjedilu svoje drugove. Ovaj čovjek valjda nije toliko zaslužan za narod da ga trebalo osobito odlikovati. Tako i neki ostali mogli su iz sastanka izostati. Je li akcija bila samo zastupnička ili ako hoćemo nekih stranaka, mogli su prema tomu i sastanku sudjelovati ili sami zastupnici ili stranački predstavnici. A kad se pošlo preko toga, kad je sastanku sudjelovalo i ne zastupnika i ne predstavnika raznih stranaka, onda se moglo i moralo poći i dalje. Nije se smjelo biti pristrano, jer t'm se samo škodi i omalovažuje ozbiljnost i jednodušnost ciele akcije.

Magjari su i u ovom pogledu taktičniji i zreliji. Ako oni što poduzimlju, najprije odluču to u svojem klubu, pišu u novinama i svojim i stranim, a tek kad je pitanje pretresano i prihvaćeno, donesu to u odbor koalcije. Na taj način vlada kod njih željezna jednodušnost i uztrajnost u podhvata. Ali njima, koji su tako čvrsto organizirani, nije ni to bilo dosta. Oni su pozvali

sve zastupnike, sva političare, koji hoće, da dodju za sastanak na Rieku. Od Magjara, koji budu htjeli, poći će, a tko izostane, neće se tužiti za to što nije bio pozvan. Naprotiv kod nas je drugačije. Kod nas se pozvalo na sastanak, i to na predhodni sastanak, gdje je trebalo da čim više političara sudjeluje, samo one koje se htjelo. Drugi kao da i ne obstoje na svijetu. Kod nas ni jedan dio novinstva nije bio pozvan, a jest onaj dio, koji se proglasio organom bilo koje stranke.

Da su naši ljudi, koji su se brigali za sastanak na Rieci, pozvali svoje drugove, kao što su Magjari svoje, ne bi bilo uzroka sve ovo iznositi.

„Hrvatska Rieč“ radila je za sporazum, o kojem se hoće da vieća na Rieci, barem koliko sve novine u Dalmaciji uzete sve skupa, — a ovo kažemo bez straha da nas tko pobije — pa ipak nije se našlo za shodno, da ju se niti obavijesti o sastanku, a poziva, da istom sudjeluje, nije primio nijedan čovjek, koji se oko nje kupi sa svim da ih ovdje ima, koji su radili i žrtvovali kao malo koji naš političar u bilo kojem kraju naše domovine. Ova pojava nije osamljena, već kao da prelazi u neki sustav omalovažavanja.

Jesmo li kad za to ustali u ime osobnosti, jesmo li kad htjeli u ime osobnosti osujetiti bilo koji rad naših političara? Svakomu je poznato, da sa Dr. Smodlakom ne živimo najprijeteljskiji. Svak zna, da njegova novina češće u naš list zadiriva, i ne pravom, jer ako itko, to bismo mi mogli zvati na odgovornost g. Smodlaku i pokuditi ga radi njegova djelovanja. Ako itko, to smo mi i u novcu i u svakim kušnjam očitali one udarce nepromišljenih koraka naših političara, pa ipak mi ne idjemo tako daleko, da bi zagrnili: ili, ili, Mi shvaćamo ozbiljnost časa, na osobnosti se ne baziremo, preporučamo što znamo, radimo što možemo, ali ne možemo, a da ne kažemo: ljudi, malo više obzira!

Za interese maloljetnih.

Primamo i nvršćujemo:
U cielom našem administrativnom ustrojstvu opaža se obična mana, da se svaka uredba oslanja na ukočene paragrafe zakona, pa i onda, kad zakon ne predviđja sve loše posljedice, koje mogu da nastanu za društvene interese. Događja se radi toga, da više

put neudžni pretrpe zla, a kad i kad se upravo s glave upropaste.

Ovo se u praksi upogadja maloljetnima, kad im otac umre. Po zakonu određjen je u ovom pitanju tako strog nadzor, tako nesmiljen postupak, koji je bez ikakva opravdana razloga uprav ubitačnu za nasljednike. A to se događja sve radi puke formalnosti.

Mnogi, koji su radi ovakih razloga morali doći u doticaj sa sudbenim činbenicima kao zastupatelji sirota ili kao suštinitici zaždenih nasljednika, znali bi mnogo toga o stvari pripovijedati.

Događilo se više puta, da je stanje sirota, i ako mnogo veće nego li baštinitelj dug propalo sasvim tekom godina, te su nasljednici ostali bez kuće i kućista, a sve većinom s krivnje štitnika i dotičnog sudca, koji nije u stanju da upozna sve potankosti raznih okolnosti. — Ako se pak o njima uvjeri i prihvati predloge štitništva, sudbeni Dvor ne će da te pripozna i odobri, te izjavljuju, da ti predlozi nisu osnovani strogo ua zakonu.

Navest ćemo jedan primjer. Otac maloljetnih bio je dužan. Malašna djeca nisu sposobna za rad. Prihod je nedostatan za njihovu prehranu, a još manje za izplaćivanje kamata i za vraćanje glavnice. Štitnik dolazi do uvjerenja, da mu ne preostaje drugo, nego prodati neke predmete i platiti dug, a što ostane, da će barem ostati čisto, bez duga i da će tako siročad moći životari. Sud, ili dotični sudbeni Dvor toga im dozvoljuje, jer da će oni predmeti s vremenom moći vriediti više, zato neka stoji tu nerazprodani. Prodaja se nedozvoljava i ako bi se na taj način više utjeralo nego li što predmeti daju prihoda. — Ovakovih slučajeva dalo bi se navesti mnogo.

Na taj način mnogi je imetak propao ili je već tu da propadne. A sve se to zbiva radi prestrog nadzora, radi zakonskih formalnosti, bez obzira na teške posljedice. Mnogi su štitnici, videći tu očitu štetu za svoje štitenike, prigovorili sudcima, kako se na taj način radi samo na štetu maloljetnih.

To su već i sami sudci uvidjeli, pa su u više navratka pitali štitnike, kako bi se ovo pitanje dalo urediti.

Po našem mnienju mi bismo preporučili ovaj postupak:

U svakoj župi, u svakom selu imala bi sudbena vlast imati svoje povjerenike, ili, kako naš narod kaže, svoje dobre ljude. U slučaju smrti oca obitelji sud bi morao dozvati najprije svojitu i tri člana povjerenika iz mjesta, u kojemu je pokojnik živio. Po njima bi sud došao do pravog spoznanja istine u svim potakostima.

Danas se tako ne postupa, danas je dostatno, ako je ostavština u obće procijenjena, a to radi jedinog državnog nameta. Ako jedno stanje i propadne, svejedno je, samo da država bude naplaćena, ostalima što pri-teče, a jedna djeca neka kubure.

Uzmimo jedan primjer: Otac jedan ostavlja maloljetnu djecu sa stanjem od više hiljada forinta; njegova su skladišta puna razne robe, osim vriednosti ima kod mnogih i vjeresije, a dužan je za četvrtinu svog imetka. Maloljetni su nesposobni za rad, pripušteni su tudjoj upravi. Duskora skladišta se izprazne, ono, što je otac imao imati prima se djelomično na navratke, dodje napokon vrijeme, da se nema odakle ni kamate placati. Štitnik se promjeni, jedni od djece postaju punoljetni, traže od nadzorne vlasti dozvolu, da prodaju jedan dio tog stanja n. pr. u pokretinama, stalni, da će tim platiti vas dug i da će još ostati čista novca, a ostali predjeli, kuća, zemlja da će ostati slobodni od duga i da ne će bit vise pogibelji, da ostanu bez ništa. Našao se i dotični kupac. — Ali u najboljem času sudac sumnja o uspjehu toga koraka, naredjuje procjenu, a procjenitelj procjenjuje mnogo vise od onoga, što nadjeni kupac daje. Procjenitelj ne uzimlje u obzir, da vriednost njegove procjene ne može dati ni 4%, a sudac, uvjeren, da je procjena prema prihodima previšaka hoće da to utvrdi putem javne dobrovoljne dražbe, na temelju ciene položene od kupca. Sudbeni Dvor opet ne dopušta, jer da se predmeti ne smiju dati za manje nego li su procijenjeni, i tako se ne prodaju. Neprodano ne daje nikakva prihoda i tako siročad nemaju sredstava, kojima da plate dug. Kamata raste, a ako se je pri prodaji radilo o zemljištu, ono ne daje više prihoda i tako na svaki način pada vriednost sveukupnog stanja. A svemu je tome uzrok taj, što sud nema pred očima sve posljedice, i što se ne drži one narodne: boli li ruka ili noga, pogibelj je da zahvati ciele život, zato odreži i spasi život prije pogibelji.

Ima još jedan slučaj. Maloljetni n. pr. imadu stanovitu svotu novaca, koja se može dati u zajam sa 6%, ili se može položiti na banku sa 4%. Sud ne dopušta, već hoće da se položi na poštu sa 3% ili privatniku, ali ovaj mora da zajamči četverostrukom vriednošću. Eto u kakvom se stanju nalaze jadne ostavštine.

Do koga je sve ovo, nek se osvjesti i zauzme za boljak jadne siročadi, da ne postanu žrtvama. Najviše će se stvari koristiti uredjenjem zbora dobrih ljudi pouzdanih kod vlasti, koji će jedino moći nepristrano u stvari suditi.

Hrvatski kralj Dmitar Zvonimir u Šibeniku.

U skupštini razpravljali su se poslovi odnosivi se na ciele zemlju, poslovi obćega interesa, stvarali su se zakoni, rješavale razpre; bijahu daklo organ zemaljskog zakonodavstva, upravni i sudbeni.

Mi smo već vidjeli, pišući o Petru Krešimiru Velikom, kako je on g. 1066, okolišen od cieloga hrvatskoga i dalmatinskoga višeg svećenstva uz kneza Stjepana i druge dvorske dostojanstvenike odaberao bio grad Šibenik, da u njemu drži zbor, a sada eto nasljednik mu Zvonimir čini isto.

Iz tih činjenica možemo zaključiti, da se je grad Šibenik domogao bio osobite važnosti i ugleda, jer je bio postao i državnim i crkvenim središtem, a pošto ne nalazimo, da bi hrvatski kraljevi, zalazili u druge primorske gradove, može se kazati, da je Šibenik kao hrvatski grad na moru, bio ako ne sielo vladaočevu, a ono za stalno jedno od najmilijih njihovih boravišta.

Što se je osobito pretresalo na tom zboru listina ne kaže, već uzporedno spominje, da su opat kralja bili istožerik Petar, nadbiskop Lovre, Ivan opat sv. Bartula, Dujan načelnik (priorem), Dabro opat

sv. Stjepana, primorski župan Jakov, dvornik Domarad, Vilčina župan zagorski, Ivan kapelan i Dujan podžupan. Valja nam znati, da je kralj Zvonimir nekom prilikom bio darovao svomu ujaku Stresi neke zemlje oko planine Mosora, Zvonimir naime misljaše, da su te zemlje kraljevske i da s toga njemu pristoji pravo, da radi s njima po volji. Ali zemlje bijahu svojina samostana sv. Petra Gumajnskoga, (a ne kod Solina, kako to navadaju bilni svi hrvatski povjestničari), i kad ih je Stresa silom stao otiimati samostancima, podje Petar Črne utemeljitelj i nadaritelj istog samostana u Šibenik pred Zvonimira. (Nam ego statim vi ad Sunimirovan in Subenico). Kad mu ondje dokaza, da je samostan sv. Petra one zemlje kupio, opozove kralj svoju darovnicu, zaprieti oštro svakovu, koji bi se usudio dirati u svojina toga samostana, dapače reče „da je proklet, koji bi ih osvajao: „maledictionem dedit omnibus, qui eam quiesierint.“

U cielom našem administrativnom ustrojstvu opaža se obična mana, da se svaka uredba oslanja na ukočene paragrafe zakona, pa i onda, kad zakon ne predviđja sve loše posljedice, koje mogu da nastanu za društvene interese. Događja se radi toga, da više

Naravno je, da mi to navodimo ovdje mi-mogredno kao prostu konjekturu, koja bi mogla služiti podlogom novih istraživanja o porietlu Hrvatske Kronicke. Pošto smo dokazali na temelju savremene izprave, da je hrvatski kralj Dmitar Zvonimir god. 1080. bio u Šibeniku, cijenimo suvisno dalje o njemu se baviti, samo ćemo se osvrnuti na zadnju študiju Dr. Šišića „o smrti hrvatskoga kralja Zvonimira“ u kojoj oštroumno, velikom spremom i marljivošću došao je pisac do sasvim novih rezultata u ovaکو težkomu historičnomu pitanju, a ti su: 1. da se byzantski car Aleksije obratio privolu pape Urbana II. koncem 1088. ili početkom 1089. na hrvatskoga kralja Zvonimira, za vojnu pomoć protiv Turaka, tada gospodara sv. Groba.

odnosi na tu Zvonimirovu osudu, kad piše: „Ter kralj (Zvonimir) svih branjaše, zašto ni samo bez-pravedno ne posjedao, tako ni imim ne daltše.“
Iz te važne okolnosti, mogla bi se izvesti neka pitanja kao n. pr.Znamo izvjestno da u Poljicima bliza Onišća postoji selo Duće (Duchie-Dukie-Duklie). Znamo još i to da je bratstvo Markovića bilo starinom iz Duća....
Naravno je, da mi to navodimo ovdje mi-mogredno kao prostu konjekturu, koja bi mogla služiti podlogom novih istraživanja o porietlu Hrvatske Kronicke. Pošto smo dokazali na temelju savremene izprave, da je hrvatski kralj Dmitar Zvonimir god. 1080. bio u Šibeniku, cijenimo suvisno dalje o njemu se baviti, samo ćemo se osvrnuti na zadnju študiju Dr. Šišića „o smrti hrvatskoga kralja Zvonimira“ u kojoj oštroumno, velikom spremom i marljivošću došao je pisac do sasvim novih rezultata u ovaکو težkomu historičnomu pitanju, a ti su: 1. da se byzantski car Aleksije obratio privolu pape Urbana II. koncem 1088. ili početkom 1089. na hrvatskoga kralja Zvonimira, za vojnu pomoć protiv Turaka, tada gospodara sv. Groba.

odnosi na tu Zvonimirovu osudu, kad piše: „Ter kralj (Zvonimir) svih branjaše, zašto ni samo bez-pravedno ne posjedao, tako ni imim ne daltše.“

Iz te važne okolnosti, mogla bi se izvesti neka pitanja kao n. pr.Znamo izvjestno da u Poljicima bliza Onišća postoji selo Duće (Duchie-Dukie-Duklie). Znamo još i to da je bratstvo Markovića bilo starinom iz Duća....

Naravno je, da mi to navodimo ovdje mi-mogredno kao prostu konjekturu, koja bi mogla služiti podlogom novih istraživanja o porietlu Hrvatske Kronicke. Pošto smo dokazali na temelju savremene izprave, da je hrvatski kralj Dmitar Zvonimir god. 1080. bio u Šibeniku, cijenimo suvisno dalje o njemu se baviti, samo ćemo se osvrnuti na zadnju študiju Dr. Šišića „o smrti hrvatskoga kralja Zvonimira“ u kojoj oštroumno, velikom spremom i marljivošću došao je pisac do sasvim novih rezultata u ovaکو težkomu historičnomu pitanju, a ti su: 1. da se byzantski car Aleksije obratio privolu pape Urbana II. koncem 1088. ili početkom 1089. na hrvatskoga kralja Zvonimira, za vojnu pomoć protiv Turaka, tada gospodara sv. Groba.

2. Da se je Zvonimir htio odazrati ovoj želji carevoj i papinoj.

3. Da je u tu svrhu sazavao sabor na Kosovom polju kod Knina u Aprilu 1089.

4. Da se je radi te vojne porodilo veliko nezadovoljstvo u narodu hrvatskom, a da među nezadovoljnicima bili su i neki članovi kraljevske pratnje.

5. Da na saboru bi kralj Zvonimir ubijen, te potom pokopan u kninskoj stolnoj crkvi pod (prid?) velikim oltarom.

6. Da kao osvetnik kraljeve smrti ulazi u Hrvatsku ornanom rukom šurjak njegov ugarski kralj Ladislav I. Napokon da je kletva kralja Zvonimira kasnija izmišljotina.

Po ovim rezultatima, koji se, kako rekospo, osnivaju na vrlo temeljitim podatcima, i izviru iz najcjelovitijih pretpostavaka, morala bi jednom za uvijek prestati ona žučljiva, a više put izbačena podvala proti našem domaćemu kralju Zvonimiru, koji je nije ničim zaslužio. U povjesti vriede samo razlioi i dokazi, a kojekakva nabacanja iz stranačkih ili drugih nizkih uzroka nemaju i ne mogu imati nigdje mjesta ni vriednosti. (Sliedi.)

Postle predhodnog sastanka na Rieci.

U ponedjeljak je dovršena riečka predkonferencija hrvatskih i srbskih političara, te je izdao o završetku vijećanja sledeći communique:

„Danas je dovršena konferencija članova hrvatsko-slavonsko-dalmatinske delegacije i predstavnika hrvatskih i srbskih stranaka i organizacija, koja je od 15. do 19. veljače vjećala o osnovici za pregovore s magjarskom delegacijom radi postignuća sporazuma između Ugarske te Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

U toku je konferencije utvrđeno, da svi učesnici smatraju riečku i zadarsku odluku kao temelje za vođenje pregovora s magjarskim delegacijama, te je u smislu tih odluka i jednodušnim zaključkom ustanovljena osnova za pregovore, a ujedno je izraženo potpuno povjerenje u članove naše delegacije.

Predmetom vijećanja bio je još i način, kojim da se ostvare težnje i misao vodilja obiju gornjih odluka, te je posle izmjene misli i pošto su se svestrano razvile prilike našega narodnoga života, i u tom pogledu sporazumno uglavljeno, što sve stranke i pozvani faktori u svom krugu imaju da čine.

Kao što je već u početku vijećanja ustanovljena i manifestirana jednodušnost u shvaćanju narodne politike i jedinstva u akciji Hrvata i Srba, tako je i tekom ciele konferencije vladao u svim pitanjima i odlukama potpuni sklad, a da se jedinstvena akcija Hrvata i Srba u pitanjima obće narodnim što više utvrdi, uglavljeno je trajni savez sviju prisutnih stranaka i organizacija, koji će misao narodnoga jedinstva i sporazumnoga rada promicati na svim linijama. Kao vidni predstavnik ovoga saveza izabran je odbor od predsjednika sviju prisutnih stranaka i organizacija.

Ujedinjeno je zaključeno, da se izabrani odbor ima zvati „Starešinstvo hrvatske i srbske zajednice“. Starešinom je izabran gosp. Dr. Pero Čingrija. Predsjednici pojedinih stranaka izabraše po jednom stalnog zamjenika.

Carevinsko vijeće.

Pri razpravi o događajima u Ugarskoj ministar predsjednik Gautsch je rekao, da je on ovlašten izjaviti, da austrijska legislativa u svojim atribucijama za zajedničke poslove neće biti prisiljena s upliva sa strane, Austrija se nema bojati nikakve jednostranosti u svojim odredbama. Nadalje je ovlašten reći, da zajednička vojska, stojeći pod vrhovnim svojim ratnim gospodarom ne će podležiti nikakvoj povredi njezina jedinstva, vodstva i jedinstvene organizacije, te discipline.

Nakon Gautscha govorio je Luks o ugarskom pitanju. Axmann je tražio, da se odnosi sa Ugarskom prekinu. Kramarž je držao dugi govor u kome e izjavio protivnikom carinske razstave uz nudu da će Hrvati podupirati takovu politiku. — Česki narod ne može odobravati sistem monarhije, koji ide za hegemonijom Njemaca i Magjara.

Menger i Baermeuther kritizirahu slabost austrijske polovine u ovoj važnoj stvari. Ovaj zadnji naglasi, da su u državnim bazama gospodarska pitanja odlučnija nego li pragmatične sankcije.

Barni Morsey traži odlučno stanovište u ovom boju proti krani i monarhiji. Schönerer priznaje, da će absolutistična era u Ugarskoj odjeknuti i u Austriji. Izjavlja da se ugarski parlament u teškoj provokaciji uzorno vladao.

Konferencija o Maroku.

Njemačka je na francuzku notu niećno odgovorila, jer da francuzki predlozi nisu u skladu sa sultanovom neodvisnošću, maročkom cjelokupnošću i trgovačkim si bodom. — Protupredloga nije Njemačka učinila nikakvih. Revell je već poslao u Pariz taj odgovor. Radovitz je rekao, da tim ipak nisu prekinuti pregovori, a odluka ovisi o Parizu. Kako službena agencija Havasova javlja, može se slobodno držati, da se je konferencija, obzirom na francuzko-njemačke odnose izjalovila. Kako se ovdje drži, Francuzkoj je od koristi iznositi na dnevni red konferencije redarstveno pitanje, jer za nesuspjeh pada odgovornost na Njemačku zbog njezine nepoputljivosti. Rebbi, da će ova tjedna doći do nekakvog sporazuma, koji će moći da bude rješenje i status quo pod maskom kakve diplomatske formule.

Izglada, da je želja Njemačke, da se konferencija nastepje. Francuzki i njemački delegati ne pregovaraju više. Francezka će svoje predloge postaviti pred plenum konferencije, a Europa će onda znati kako se držati. U pitanju barbe za Maroko nije postignut sporazum, jer Francezka nije pristala na njemački nacrt.

U slučaju da konferencija ne bi imala polovinu uspjeha, vladini krugovi u Berlinu namjeravaju zatražiti uzpostavu „statu quo“ na temelju Madridske konferencije od g. 1880. Kad bi pak Francezka usljed nesuspjeha konferencije poduzela

u Maroku samosvoju kakvu akciju, Njemačka bi se tome oprla svom snagom, ali ne bi ipak došlo do rata. U obće ne misli se, da bi mogli nastati teški odnosi u plenarnoj sjednici konferencije, kako to pričaju francuzke novine. U Londonu pak misle, da će konferencija do mala bit na kraju. — Englezka štampa hvatila ponašanje Francezke, koja da je svoje zahtjeve svela baš na minimum. Što se Francezke tiče, položaj je potpuno isti, kakav je, bio u lipnju, kad je ministar Delcassé odstupio.

Turska i Bugarska.

Odnosaji između ovih dviju susjednih država svaki su dan to napetiji. Turska se vojnički tako uređuje, te je očito, da sve priprepe smjeraju na to, da sve bude spremno za rat s Bugarskom. — Porta kao da je već potpuno uvjeren, da je taj rat neodoljiv. Ovaj rat bi po svoj prilici bio jedini uzrok ustanku i kretanju četa, koje na zemljišta jedne i druge države počinuše toliko grozota. Možda bi tako nastupio mir u onim predjelima.

U Rusiji.

Ministarsko vijeće imalo je na 20. o. mj. sjednicu, gdje je ustanovljeno do kojeg bi se reka po prilici mogli obaviti izbori za Duma. Po svemu utanačiše, da će se Duma moć sazvati u travnju. — Jedino bi uskrasni praznici i neprohodnost puteva u nekim predjelima mogli bit uzrok zakasnijim nekih izbora. Za to se ne će moć odrediti, ali izbor zastupnika padne svakud u isti dan. Witte je stavio uvjet, da Duma mora bit konstituirana kroz dva mjeseca, inače da će odstupiti. Car je na to pristao.

Sonninov program.

Sonnino će se prikazati parlamentu kroz konkretnim i dobro proučenim programom. I najžešći opozionalci ne će moći da prigovaraju. Ekonomsko pitanje bit će u njemu najviše naglašeno. Izložit će se u programu samo ono, što će se moći čini kroz najkraće vrijeme i ostvariti. Ne će i biti velikih obećanja, ko što to zmadu činiti gospoda bečki ministri. Sve što će vlada obećati, bit će izpunjeno, jer je sve temeljeno na financijskim podacima i jer se išlo za tim, da ne nastane ni najmanje paramećenje bilanca. — Sve što je javno mnjenje u Italiji iznio kao najprešnije, Sonnino je unio u svoj program. Ako ga Komora ne odobri, gore po nju, jer će tad ciele zemlja bit proti njoj. Ovakvo rade duševni državnici.

NAŠI DOPISI

Split.

Na 17. o. mj. bio je u obćinskom kazalištu već najavljeni Sokolski ples. Izpao je veličanstveno. Lože i prizemlje, te sve ostale prostorje bijahu još adeovoljne za velik broj učestnika, jer su bile dubokom pune. Toliko odaziva može naći u gradjanstvu samo Sokol radi plemenite i zdrave misli, kojoj služi.

A sad na drugo. Naš grad čuti veliku potrebu jednog hotela prvoga reda, gdje da putnici nađu sve, što im je potreba i da se odmore. Ima već više od godine dana, da je zatvoren bivši Hotel de la Ville. Zgrada, gdje se nalazio, pripadala je bivšem društvu „Associazione Dalmata“, a sad je prešla u vlasništvo Pošte Banke. Uprava ove Banke dala je preurediti prostorje. Tu će biti do 46 soba, restauracija i kafana. Ovih će dana bit sve potpuno uređeno. Nego, na žalost, nema osobe, koja bi hotel preuzela. Veli se, da će ju uzeti vlastnik dosadašnjeg „Hotel Troccoli“ Rosbacher-Panahoff, koji bi dakako postao posvećanim gospodarom, te ustanovljiva cene po svojoj volji. U tom slučaju naravski da će osobito varjiski gosti bit preobtereceni i da će bit sveidljivih tužaba. Teško je pak, da se tko drugi nadje, te umjini, jer bi taj morao biti kakav veliki posjednik sa glavnicom ne manjom od 70 do 80 hiljada Kruna, a takovih je vrlo malo. Da Hotel uzogne liepo obstojati i biti uvijek na dostojnoj visini, Banka bi morala nabavit i pokućstvo, te sve potpuno uređiti, a onda otvoriti natječaj za umanjelje u razmjenu prama uloženoj glavnici, računajući 50% dobitka na nju, a 5% na propadanje pokućstva i zahtjevajući od ponuditelja jamčevinom od 15.000 do 20.000 K. Ugovor bi se imao sklopiti za rok od tri godine, najam bi imao bit plaćen unapred za svaka tri mjeseca. Jedino uz ove uvjete mogao bi se naći dobar natječajni i oživotvori ovo važno pitanje za grad Split. — Ne treba ni spomenuti, kako bi bila dužnost tražiti o ponuditelja, da u hotelu bude uporaobljen hrvatski jezik, a ne kao dosle, da se svuda po našim javnim lokalim bani najviše njemština.

Zalostno je, što neki članovi Banke nemaju duha poduzetna, a hoće po što po to, da sve o njima ovisi i da sve dodje u njihove ruke. Nije li pravi zazor, što sve one prostorje stoje onako ne davajući prihoda, a na ruku grada?

Okraj-Fromina.

Javljaju nam iz pokrajine, iz zagorskih krajeva, da se neke obćine i ove godine nalaze u neprilici sa izpravljanjem „obćinskih izbornih imenica“, premda je lanjske godine bila obća revizija. Prošle godine prigodom izpravljanja izbornih imenica iztrošilo se je mnogo hartije, pišući po novinama o načinu, kako bi se promienio, odnosno dopunio zakon o reviziji izbornih imenica; a posle kad su izbori svršili, nitko ni pisnuti.

Za sve netočnosti u izbornim imenicama uvijek se svaljuje krivnja na Obćinska Upraviteljstva, a ova na obćinske činovnike. Za to čemo u kratko navesti nekoliko činjenica, koje će dati svjetla našim Obćinskim Upraviteljstvima i njihovim činovnicima; a onda čemo zapitati gg. činovnike e. k. Poreznih Ureda, čija je krivnja?

Lani je, usljed neurednosti izbornih imenica, bila naredjena obća revizija od strane e. k. Namjestaštva. U tu svrhu Porezni Uredi dostavili su Obćinama Izkaze poreznih upisba po stanju 31. prosinca 1904. Zaboravljajući na troškove od tisuća i tisuća kruna, što su Obćine potrošile za tu blaženu obću reviziju, nimali smo se dobiti barem tačne podatke za buduću. Ali gle čuda! Ove godine ko i prošastih. U Izkazu o promjenama u poreznim upisbama za godinu 1905 Porezni Uredi upisane poreznika N. N. sa pokazom izravnog poreza od Kr. 4.38, a pored ovog iznosa slovo A, t. j. da se ne izbrisu iz izbornih imenica, a u imenici stoži upisano da plaća Kr. 7.65, te po tom ne bi bila izbrisana, nego sniženje. Drugome je opet upisano pored njegova iznosa slovo B — povišenje poreza, a u izbornim imenicama, koje su tačno sastavljene po Izkazu Poreznog Ureda, dotični nije niti upisan u istu.

Da se ovi neredi predusretnu, Porezni Uredi morali bi držati Izkaze poreznika u očevitosti, i sve promjene izpravljanji i dopunjeti, kao i Obćine, a ne zaboraviti što se je saobćilo obćini jedne, a što druge godine.

Svi prizreži, nameti i razporezi počinju na podlozi izravnog poreza, za to nije čudo, da se narod tuži na netočnost odajerenja ovih, jer se iz gorodžij zaključka vidi, da činovnici Poreznog Ureda mogu snižiti i povišati porez po svojoj volji, a ti tezaže plaći, pak se vrati!

Zagorac.

Makarsko primorje.

I najokrutnije živine dadu se nešto pripitomiti, dok neki ljudi postaju okrutniji i dopiru do najvećeg stadija bjescnoće, pa tim sebi i drugomu stvaraju velikih i težkih poteškoća. I kod nas ih ima, ali se ne čemo ljutiti, neg na oprezu stati da potanko opažamo. Onima, koji su pozvani da vrše svoju, stavlja se ovo na razmatranje.

Kod nas sadioci duhana, od kojega vlada godišnjeg čista prihoda preko 80 milijuna bere, plaćeni su sasvim slabo, i uza sve to moraju se muniti po 6-8 sata e da im se udio dozvolja. Da se to ni po muke; već, tu ti je čekati dok je izplijak, dok nekim se i uzkradiva, kao Mati Bogovnoviću pok. Ante iz Bačine, Grgurinoviću iz Pline i t. d. Valjda se to događa s toga, što svoj pravedni trud ne dadu u bezicenje. D. k. le će ovakovi neredi trajati, pitamo nadležno starešinstvo?

Blograd (na moru).

Na 16. veljače bila je sjednica na obćini za promjenu scooskih glavara. Odlomak Pašmanski t. j. ciele otok bit je na toj sjednici hude sreće, jer se izjednjeno glavni nepismeni, ljudi koji ne znadu čitati. A takovi su svi sedam. Ovo je velika pogreška, jer ti ljudi nisu svoji, pošto moraju da dadu drugome da im pročita bud koji spis, što im stize. — Na taj način, tko može jačiti, da će oni doznati uvijek pravu istinu od onog, koji im spise čita? Vrlo je žalostno, što naši vijećnici nisu to shvatili i predvidjeli. Bogu hvala sada ima i kod nas dosta pismenih ljudi, a bila bi srameda da ih nema, kad su već u škole od toliko godina, na koje upravo ista obćina toliko troši. Al eto, na to se nije promislilo.

Neretva.

Čitali smo po novinama, da je u svima gradovima, gdje je razvijen trgovina i promet, uređen nedjeljni početak po zakonu od god. 1885. — Metković su sjegnulo jedna od glavijih luka, kao mo posle Splita najviše trgovine prilazi. Nu za to ipak nit je u mjestu nit je u luci nedjeljni početak uređen. Naš simpatični poglavar Grih-ovi nije se pobriogao, da predloži Namjestaštvu odnosnu naredbu za uređenje toga važnoga pitanja. Naravno, da njemu to ne smeta, jer on svake nedjelje pregleda crvene lampe po Mostaru, pa mu nije stalo, što se događa u glavnomu mjestu njegova kotara. — Kao što je god to neuređeno u krajini iznimki iznimak, tako svaki važni posao, osim klevetanja, zapinje kod našega poglavara. Imade spisa od natrag to-

liko godina predanih na poglavarstvo, ali još čekaju rješenje. Osobito u tomu su sretni utopi prije njegovim odlukama. Namjestaštvo svaku naredbu Grihonovu, proti kojoj se učini utopi, odmah ukine, nu za to on neće probijati odnesne odluke strankama, nego ih bacit, da spavaju, a zanimanici svagdano strepe. Neka nam kaže taj famozni Argus, gdje su riekenski utoka Kor. Nik. Gluš, etc, gdje razni utoci obćina, gdje drugih stranaka?? — Ruke na posao! neka radje gospon Poglavar zadje u labirint svojih spisa, pa pokaže spretnost svoju. Malo više svjetlosti u tom kaotičnom uredu dalo bi potpuno pravu javnoj štampi i kritici. Znadu li za sve ovo tamo gori??

DOMACE VIESTI

Vjenčanje. Danas gospod. Frano Josip Pasi vjenčao se sa dražestnom gospodjicom Alicom Ister. Vjenčanje je obavio brat zaručnika čestiti otac Nikola. Čestitamo od sreca koji sretnim mladencima, toli jednoj i drugoj obitelji!

Većerina šetnja u gradu još je uvijek neradna uza sve opomene obćinske vlasti. To nije šetnja, nego stiska, vrisak, graja, prava pokora. Tko zapne u onaj vrtlog, teško da se više izvuce. Sve to biva stoga, što svet, koji hoće da šeta glavnom ulicom ne će nikada do polovine ulice, pa se vraća. — Koliko bit do ljepše isto, kad bi se šetnja produžila do gospodskog trga ili barem do dućana Danera s jedne strane, a s druge do kazališta, ili kad bi pak svet išao nekoliko iz glavne ulice u ulicu sv. Ivana, pa se s te ulice spuštao u glavnu ulicu. — Na jedan ili drugi način bilo bi puno bolje, dok ova ko ne pojмимо, kako se u obće komu mili šetati u večer po gradu.

Noćna poslužba u ljekarnama. Napokon je i u našem gradu doskočeno priekoj potrebi, da jedna od mjestih ljekarna bude uvijek preko noći otvorena. Noćna je poslužba već započela, a vrše ja redom sve tri ljekarne, t. j. svaka svoju sedmicu. Prva je započela ljekarna Beruš, sad je na ruku ljekarnu Dallefeste, a onda će ljekarna Misturaružeri.

Da se pak uzmore odmah po noći saznati koja ljekarna ima noćnu poslužbu, nad vrtinom one, koja je za to određena, svjetli svu noć narodića lampu sa crvenim križem.

Put. koji vodi izpod mlina A. Šupuk u Vruljan na staejcu, a nalazi se uz samo more, već se je gotovo sasvim odronio, tako da je oćita pogibiel tuda prolaziti. Ne znamo stalno, tko je u dužnosti, da ga uredi, proširi i učvrsti, pomorska vlada ili tvrdka A. Šupuk, no bio tko bio, po u onakom stanju ne smije dalje ostati, pa tki je pozvan da ga napravi, neka ga napravi što prije, a nek ne čeka, da se u tu kakva nesreća dogodi.

Parobrod dubrovačkog društva „Leopoldina“ doplovio je prekičur iz Kardiffa u našu luku, krećući ugrjena za ratnu mornaricu.

Jaht „Kety“ sa obitelji Drehera prispio je u našu luku prekičur iz Lošinja.

Filoksera. Proglašene su okućenim od filoksera i porezne obćine Blizna i Ljubitovica u političkoj obćini trogorskoj, a sve druge porezne obćine u istoj obćini političkoj proglašene su sunljivima s filokserične zaraze.

Novo glasilo hrvatske socialne kršćanske stranke u Zagrebu. — Kako iz Zagreba pišu, hrvatska radnička zajednica, to jest kršćansko socialna stranka, pribavila je list, koji će njezin program medju seljactvom širiti. To je list „Seljak Marko“, koji već pet godina izlazi, a do sada mu je bila svrha pouka u gospodarstvu. Od sada će se baviti i politikom. Člana mu je 1 K 20 hilica na godinu. Urednik je Milan Anderlič, pravnik.

Za društvu Sr. Ćirila i Metoda u Istri primilo je naše uredništvo od p. n. g. Dr. Iva Krstijica K 2 da počasti uspomenu pok. Krste Krnje, a K 2 od istoga i K 2 od g. Dr. M. Drinkovića mjesto čestite g. Balda Cvilićevića prigodom njegova promaknuća na čast doktora liečništva. Od g. Ivana Blaževića tipografa K 1, mjesto čestitania imendana jednom svu prijatelju. — Prije izkazanih K 57:50. — Ukupno K 64:50. — Napried za našu Istru!

Obćodnja „šibenakske Glazbe“ sinod po gradu primamila je neobćino velik broj gradjanstva na šetnju. Toliko svieta nije još bilo preko glazbe na dvoru. Glazba je pred ljekarnom Beoša krasno odsvrala fantaziju iz „Traviata“ za krilovku, pa u obće i koraćenje odsvirane su bile bas liepo.

Stela Kesar rođi. Kandiho, supruga Bartula Kesara e. k. oruž. stražarstva, primamila je jučer jutrom u Skradinu u cvitnu mladosti, u 23. ovoj svojoj godini. — Laka joj zemlja!

Lupež. Danas oko 11 1/2 sati pred pod. neki se je tudinac nepoznanovito vješto uvukao u stan g. Angiela Duke, c. k. sudb. kancelarista, i dok mu je gospodja bila zabavljena u drugoj jednoj sobi, došao je u spavaću sobu, i počeo tu svoj posao. Gospodja srećom čula, gdje neko po toj sobi hodja, pristupila i ugledala ga, a tad se dala u zapanjanje. Lupež je na to brzo izjurio iz kuće, odnievši sobom jedan kaput. koji je trčeci niz stuba bio kroz vrata u prvi pod, gdje stajaju liječnik g. Beroš. Tako je umakao. — Upozorujemo građanstvo na ovaj neobični i našem gradu slučaj, e da bude na oprezu.

U Sinju istrage radi jednog našeg dopisa na dnevnom su redu. Vlasti zovu tamo preda se Petra i Pavla, izpituju, razpituju, hoće da uđu u trag našem dopisniku. Tu ga ulazi i sud i poglavarstvo i občina. Ovakav postupak ne samo što nije ničim opravdan, ali je upravo i zazoran, jer čemu te vlasti da muče toliko osoba, kad radi o ovom dopisu iz Sinja, koji je u našem listu bio objelodanjen, odgovara jedino pravnje uredništvo. — Treba li za to tolikog birokratijskog aparata, tolikog zanovetanja i uhođarstva?

Pogibelnji provančić. Kroz zadnje dvije godine i pol, počinjeno je u Skradini sva što sila pokušanih što izvršenih provančića, u razne dućane i kuće Mate Mandarića, Ante Alborghetti, Sarvice ud. Dragišić, Iva Ruggeri Settimo, Antice ud. Drazčić i Nike Marica, Napokon, u noć 11 i 12 travnja 1905 pokušali su valjda isti lupeži provančiti u postarski uređ, ali nuspjeli, jer im se igla svrdlja slomila. Za naknadu, te iste noći su provančili u magazin Mate Bedrice pk. Ante.

Kad su se sjeli da je netko izasao na prozor, nad vratim magaze, e da ih razpozna, kada iz iste izadju, jedan od njih provukao nogu i civio od kuće vani magaze i izpalio pušku u Matu Bedricu, koji je provirivao na prozor. Vatra opari Bedricu, ali tane promaši, te se zabije u prag prozora. Netom je lupež izpalio kubaru, izadje na vas trk. Taj bijaše bez haljinca i osrednjeg stasa; za njim pobježe drugi haljinec i nešto većega stasa, a napokon treći također haljinec i najviši. U magazi ostavi provančić jednu haljinu, torbu, svrdalj, polugu i jednu vrcičetu. Torba i vraća već su napunjene bile dućanskim predmetima, a svrdalj, s kojim su iste noći pokušali provančiti u postarski uređ, ukraden je bio Mati Mandariću, pri prvom kradji još godine 1902.

Puteu, kuda su pobjegli našast je mali koji im je imao služiti za otvoriti postarsku kasu, kad bi im bilo uspješno provančiti u uređ.

Ostavljena haljina i ovaj malj doveli su do poznanje i uapserja pravih lupeža i pogibelnih tatova Bože i Ilij Nadaveze, te prevojanoga i lukavoga im druga, bivšeg listonoše, Bariše Marasovića. Od tog dana odmahno je Skradin. Na razpravi bilo je preko 30 svjedoka, ali direktnih dokaza nije bilo, već sva sila drugih zaokova, na temelju kojih Božo bi osuđen na 3 godine, Ilija na 2 1/2 a Bariša na 1 1/2 težke tamnice.

Predsjedavio je savj. Welzek, koji ja zamjenik Društvenog Odvjetnika Alachević, branio je odvjetnički kandidat Subotić, a oštećene stranke zastupao je odvjetnik Dr. Pini.

Viva la morte! Primili smo pod ovom naslovom knjižicu od nekoga „Istiničevića“. Ovaj rovo pod zaštitom uzete krinke nedostojno ruži sve i svakoga, ako je za spozrazum sa Magjarcima. Svi naši javni ljudi su mu skup izdajica osim valjda njega i Perića. Ovakovog smeđa nismo nikada čitali. Ova gnusnu stvar, ovaj pogrdni javnog razpravljajca izdala je na svijet „dubrovačka hrvatska tiskara“, koja bi bila bolje učinila, da je mirovala, jer pisac ne može biti nego prodana duša, koja ni u Dalmaciji ni u Banovini ne može izaći pred javnost svojim imenom.

GOSPODARSTVO

Pridignimo svilogojstvo.

(Nastavak v. br. 84.)

Svak zna da naša klima nije gora od one u Ugarskoj. Uvaženi nam stručnjak o njoj veli: „Ne bih znao zašto je Dalmacija zaostala u ovom pogledu, dočim bi zbog krasnog njezina podneblja, koji je u prilog gojenju svilaca žute ćahurice, mogla svilogojstvu biti daleko prikladnija, nego li su druge zemlje, gdje obično nadvlada zelena vrst, koja, bilo što se tiče proizvodnje, bilo vrsti, daleko je od vrijednosti naše žute.“

Kad dakle podneblje nije protivno gojenju svilaca, čemu nam je onda svilarstvo propalo? Kažu nam radi bolesti na bubama. Ali ako otvorimo stare knjižurine, naći ćemo, da od davnih vremena te bolesti su harale svilce u Kini, ali za to ljudi nisu ostali prekrštenih ruku kao mi, već su se bolesti suprotivili svojim utrajnim radom

i podvostručeni silama. Talijanci su se ugledali u primjer Azijata, pak su napisali više djela pučkog stila i razdijelili među svilogoje, a plod svog truda pobrali su u utjesi, da su bili zasluzni, što su ovim narodom doprinieli odstranjenju mnogih bolesti, što su svilce u njihovoj domovini harale.

Naši ekonomičari vladali su se protivno. Oni su se na žalost prihvatili njemačke knjige kô utopljenik slamke, gledajuć u njoj jedino svoj spas, a ni najmanje ne sluteć, da nam je njemačka knjiga u praktičnom postupanju otrov za naše gospodarstvo, a da nam je talijanska puno bolja, jer nam je zemlja i klima ista.

Mlada generacija, koja je nasljedila staru, postupala je tako i u pogled svilogojstva i dovela ga je do današnjeg žalostnog stanja, koje dalje ne smije potrajati.

Da mi naše svilogojstvo od jednom podignemo nije moguće, a to s razloga, što smo dva zla u jedan put činili, t. j. zapuštili smo gojenje svilaca, a u isto doba povadili smo sve murve, koje su svilcima jedina hrana. U ovom pogledu sledili smo ovaj način što ga rabismo na maslinama. Kad se je na maslini pojavila uš i kad nam nije više plodila, kako smo mi željeli i hoćjeli, tad udri sjekirom desno i lijevo po njima, a sad se kajemo, ali nismo više na vrijeme. Ovakvo isto, kad se je pojavila bolest na svilcima, počeli smo izkorjenjivati dud (murvu) i ondje, gdje nam nije smetao.

Treba dakla, da poradiamo ozbiljno oko podignuća svilogojstva. „Da se promakne sadjenje murava bilo bi shodno uzgojiti ih u prilježnoj količici u šumarskim sadionicima, te razdijeliti za neko doba navrnuti bilina, već dobro razvijeni, barem od 3 godine.“

Pitanje svilogojstva od velike je znamenitosti u vrijeme krize, koju u našem gospodarstvu prevaljujemo, te s tog razloga vladati bi bila dužna da učini sve ono, što je preko osnove g. savj. Zotta obećala da će učiniti, a to do danas učinila nije, i to što prije, jer je ustrpljenje prešlo svaku mjeru, a vremena obećanja morala bi već jednom ustupiti mjesto onome rada na korist dosta izvanrednog naroda.

Međuto, da se ne čeka dok se dućovi podignu i porastu, imalo bi se odmah započeti gojenjem svilaca u onim mjestima, gdje dućovi nisu sasvim povadjeni i gdje je nada, da bi se moglo prehraniti barem 1/3 unče jaja. Ako nikad ne počemne, ne ćemo nikad ni dovršiti, a držeci se one, bolje ikad nego nikad, to uzkršenje našeg svilarskog obrta stavljam na srce u prvom redu našim obćinama, a onda vladi i svim rođoljubima, kojima je do sreće i blagostanja narodnoga.

ZADNJE VIESTI

* U Bakureštu se sad radi na podpunoj reorganizaciji rumunске ratne mornarice. Naručit će se tri ratne oklopjače i sagradit će se flotila dunavskih monitora. Već su naručeni kod Skode topovi za novu flotu.

* U subotu se Alicia Rozveltova vjenčala s Longvortom. Prije vjenčanja bila je u petak generalna proba sviju ceremonija. O pripremanja njezinih za svatove, o svadbenim odielima i darovima pisalo se u američkim novinama tako mnogo, da je jedan čovjek čitajući to pludio.

* Ratni je sud izrekao osudu protiv buntovnicima na oklopjači *Potenkin*. Tri mornara osuđena su na smrt, ostali na tamnicu po više godina.

Osuđeni na smrt pomilovani su, a osuđeni svaki na 15 godina.

* U zastupničkoj kući u Beču hoće da žurno trse nekoje zakonske osnove i trgovačke ugovore e da što prvo uzomgne doći na dnevni red osnova izborne reforme.

* U franczkoj Komori započela je razprava o bilancu kolonija. — Antimilitaristički pokret se širi. U Baussi i Bordeaux bilo je izgređa.

* U priestolnom govoru pri otvoren engleskog parlamenta kralj Edvard je izjavio, da su odnošaji s poglavitim državama dobri i prijateljski. Veseli se, što je japanski rat dovršen na način, koji je zadovoljio obje strane. Spominje savez s Japanskim carem, kojim se proširuje savez od g. 1902. O Marokanskoj konferenciji nada se, da će imat uspjeha. Polozaj u Macedoniji još je opasan. Nada se, da će financijska komisija, odobrena od sultana, doprijeti poboljšanju odnošaja u toj zemlji.

* U Kini bukula antidinastična agitacija. Vlada se boji pobune vojnika. Druge viesti kažu, da se radi samo o neznatnim neredima.

* U Venezueli sve se kao sprema, da bukne revolucija.

* U Njemačkoj Africi pobune su još uvijek na dnevnome redu.

* Predsjednic amer. republike Kolumbije po imenu Reyes bio je napadnut od trojice nepoznatih. Izpalilo u nj osam hitaca iz revolvera, ali ga ne pogodilo. Napadaćci umakose.

* Loubet će otvoreno odgovoriti na sve utinjene mu kritike i to prigodom banketa od 24 t. mj. što mu ga priredjuju zemljaci u De la Drôme.

* Brdo Sara kod Katol. Heracleje nekidan se je preko noći sasna prosjelo i nestalo ga usljed vulkaničkog djelovanja.

* U Maroku pojavila se glad. Bieda je neopisiva.

* Korejanski ratni ministar u Seulu bio je napadnut na putu i proboden bodežom. Atentator je uspio da pobjegne.

* Od polovice ožujka kraljevski rumunjski par boravit će za nekoliko nedjelja u Opatici.

* Brdo Suton udaljeno za tri milje od mjesta Sulfura u Koloradu protvorilo se na 19 o. mj. nenadno u vulkan.

* Talijanski parlament bit će opet otvoren dne 8. ožujka.

* U Hasepntu o Kurlandiji izvršeno je 35 smrtnih kazna nad revolucionarcima. U Očjakovu započela je razprava proti 37 mornara i lajtnantu Schmidt s krašća „Očjakova“. Trajat će 10 dana.

* Na Gimnaziji u Sarajevu kao da su nastali veliki neredi, jer da se djaci pobunili proti dvojici profesora.

* Pod izvjestno se tvrdi, da će Dr. Martinec, mitronosni opat stolne crkve na Rieci bit imenovan biskupom u Djakovu. Martinec je zastupnik magjaron na zagrebačkom saboru.

* Ministarstvo Witteovo je zaključilo produjlji obsadno stanje u nemirnim gubernijama.

* U koncistoru od 21 t. mj. papa je imenovao goričkog nadbiskupa i više francuzkih biskupa. Tom je prigodom pokudio francuzki zakon o raztavi braka, koji da vriedja Boga, pa je pozvao francuzke katolike, da brane vjeru.

* Obćinski izbori u Trstu urečeni su za 12 ožujka.

NAŠE BRZOJAVKE.

Beč, 24. Jučer prikazana u parlamentu osnova izborne reforme. Dalmaciji se pridržaje 11 izbornih kotara, koji su razdijeljeni oćitom nepravicom. U Istri dano je 2 kotara Talijanima, 2 Hrvatima, 1 Slovencima.

Beč, 24. Po prikazanoj reformi imat će Slaveni 230 kotara, Niemci 205, ostalo Rumunji, Talijani. Pangermani prosvjeduju radi tobožnje slavizacije.

Prag, 24. Pražko namjestništvo uzkratilo je traženu dozvolu za ustanovljenje slavenskoga novinarskog bureau.

Budimpešta, 24. Koalicija je objelodanila proglas na narod, u kojem najvlja dalnju borbu i poziva narod na mirni odpor do konačne pobjede.

Budimpešta, 24. Za sutra je urečena velika prosvjedna skupština, ali su od vlade poduzete sve mjere da ista bude razpuštena i razjeterana. Vlada uzbudjenost.

Viestnik, izdav. i odgovorni urednik: Dr. VINKO SMOLČIĆ.
Tiskarica Ivan Sflaginat — Šibenik.

Priobćeno *

U broju 81. od 10./II. o. g. Vašeg cijenjenog lista Osjeguravajuća zadruga „Croatia“ udostojala se, da odgovora daje mojoj predjašnjoj izjavi, u kojoj sam sve i preveć iskreno kazao i javno iztaknuo, pošto na preporučeno pismo upravljeno istoj zadruzi nisam bio dobio odgovora.

Zabudno mi je, da ista osjeguravajuća kuća, a to u dvadesetom vieku upliće se u pitanje izmedju muža i njegove žene. Pak zašto ne bi u javnosti iztakao se muž za svoju suprugu?

Uzrok zašto je kuća upisata na moju suprugu jest u sriedećem razlogu: Ostavštinom mogja p. strica: vidi dosudnicu 20/12. 1894. br. 3834. IV. 100/1886. kninskog suda, ostavljeno je sve jedino mužkome porodu. Sudbina je htjela da sam imao sedmero ženske djece, a mužko samo jedino, i za to svaka nova stećevina meće se na korist ženskića. U osjeguravajućem dokumentu rečeno je zgrada za stanovanje, pak tu se ne gleda da li je ista zapremljena ili ne; dostjedno, da i nije bilo izričito rečeno da je za stanovanje, a kad je rečeno, zgrada 12 m duga, 8 široka, i to, kad bi sam jedan lokal zapremala imali bismo u ploštini 96 m², u

* U članku pod ovom stavkom uredništvo ne prima odgovorosti.

visini do krova 4 m, a somić 3, koje matematske činjenice daju nam objam (kubaturu) 528 m. Najniža procjena u računanju 12 K kubični metar; potom 6236 K. Ako se uzme u obzir, da je ista kuća razdijeljena na četiri predjela i jedan hodnik, kao je pojmiti pogrešku gosp. arhitekta Zagara, koji računa u obitcima i ostanke izgorjelih criepova, rožnjika, paknete prage i izgorjele opeke, jerbo da se to može upotrebiti i ako u manjim komadim. U narodu, da oštećenik ili oštećenica nisu htjeli imenovati svoga vještaka, jest sasvim lažno, jerbo u prisutnosti gosp. Pelicarića, agenta iste zadruge, kazao sam glasno i jasno baš to, da hoću procieniteljja. Pozivjem se na mnijenje sviju sudbenih procieniteljja u Dalmaciji: da li svaki kubični metar nove zgrade, u čitavom obimu iste, vriedi 12 K. Međutim čekam sudbenu procjenu.

Sa ostalim deklamacijama osjeguravajuće zadruge neću da se bavim, jerbo bi to stalo izpod dostojanstvenosti moje. Ako je zloropara sledila po § 74. to mogu zatražiti društvo Suñid, koje je unajmilo kuću za stanovanje njihova specienera. Svjedok gosp. Šime Čorić načelnik i gosp. Dr. Gazzari. Ako je društvo postavilo predmeta podložnih stanje, to nisu prijavili unajmitelju, potom unajmitelji nije mogao ni zadruzi prijaviti.

Meni nije do toga, da polemiku vodim sa jednim velikim društvom, već pitam samo pravicu, ništa drugo, nego da mi se kuća podigne u prohibitno stanje, budi od osjeguravajuće zadruge ili od društva, koje je bezovlastno u stanu držalo stvari položene paležu.

Oklijaj, 16 veljače 1906.

L. Škovič.

Gg.

IVANU I ALESANDRU KOSPLIČIU

Driñš.

Na Vaše priobćeno od 17/II „Hrvatske Krune“ br. 38. ne ću stvarno odgovarati, jer onakvi napadači nisu dostojni poštena odgovora, neg jedino primijeti ću, da Vaše „priobćeno“ nije ništa nego torba laži i podla zloba.

Za uvriede nanešene mi u tom „priobćenom“ nek znadu braća, da će odgovarati Sudu.

Joso Nakić.

Banca Commerciale TRIESTINA

prima:

Uložke u Krunam uz uložničke Listove:
sa odkazom od 5 dana uz 2 3/4%
" " " " 15 " " 3 1/2%
" " " " 30 " " 3 1/2%
" " " " 3 mjes. " 3 1/2%

Uložke u stalnim Naploćenima ili u engl. fantim (sterlinam) uz uložničke Listove:

sa odkazom od 15 dana uz 2%
" " " " 30 " " 2 1/2%
" " " " 3 mjes. " 3 1/2%

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamatnik ulazi u kriepost 15.og Novembra i 10.og Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznanice na donosiocu sa škadenom od 1 mjeseca uz kamatnjak od 1 1/2%.

Banko-Ziro i Tekući račun. Valuta od dana uložnja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasno mjestnih računa, njezica glasećih na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domicile svojih korentista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štetnju uz dobit od 3 1/2%.

Otvara tekuće račune u raznim vriednotama. Jnkasni: Obavlja utjerivanje njezica na sva mjesta Inostranstva, odrezaka i izričanih vriednostnih uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korentistima **doznančica** na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovica, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Pola, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solozgrad (Salzburg), Split, Teplitz, Troppau, Warsford, Bečko-Novomjesto i druge glavne gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tečaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mjesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se **knjupanjem i prodajom** deviza, valuta i javnih papira.

Otvara **kredite** u tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg itd. itd. uz umjerene kamatnjak.

Daje **preduplove** na vriednostne papire, robu, **warrants** i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje **jamčevinu za carine** skladišta Kontiranjia (Contrirungs-Lager).

Preuzimanje u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garanciju proti kojoj mu drago pogibelji provala i vatre i kojoj je poseben osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vriednotni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzima i upravljanje istih.

Osjeguraje vriednote proti gubitim Zriebarjia.

BANCA COMMERCIALE TRIESTINA.

Ja ne poznam
boljeg i uspješnijeg medicinskog
sapuna do davno prokušanog
BERGMANNOVA LIER-MLIEČNOG
SAPUNA
(LILJENMILCHSEIFE)

od Bergmanna i dr., Teischen na/L.
kojim se njeguje koža, kojim
se osobito uklanjaju s nje ljetne
pjegle i s kojega lice dobiva
nježnu boju.

Predplatno komad 80 para
u Drogariji Vinka Vučića - Šibenik.

LOZE
dalmatijske, navrute na amerikan-
skoj podlozi, pripravljane za jesen g.
1906. za okruženo područje

PEČENKO I DRUG
Komen - Primorsko.

Cienu su:
Navrtci na rupestris monticola 1000 km. K 120
" aramon < rupestris h. l. " " 140
" riparia < rupestris " " 140

Naručbe primaju se do 31. sie-
čnja g. 1906. - Sa naručbom zah-
tjeva se 20% kapare.

Tko želi baš svoju lozu, može
poslati poštom mladice srednje
debeljine.

Štovanom občinstvu preporučujem upo-
trebljavanje **MAGAZINOVE SMREKOVAČE**,
koja okrepiljuje želudac, razgrijava živce,
zaustavlja proljev i lieči od groznice, tifusa,
hunjavice i t. d.

Samo čista, odlikovana „Smrekovača“
dobiva se kod distileura

RISTA P. MAGAZINA
Šibenik (Dalmacija).

VAŽNO ZA DJECU!

Jedan od najboljih načina, da se **djeca**
sačuvaju zdrava, da im se **poboljša krev**
i ojačaju **pluća** jest davati im više puta na
dan **meda**, ili sama, ili s kruhom i s mlie-
kom. — Preporuča se i starijima proti
nazebanu.

Čista naravskog meda po 60 novč. klg.
može se dobit samo kod

Vladimira Kulića.

Pozor!

Stiglo je novo
MAUTHNEROVO SJEMENJE

već poznato od mnogo godina radi svoje vrstnoće.

Pravo Mauthnerovo sjemenje mora na svakom paketu imati ime: Mauthner.

Pro iaje jedino **GIULIO BAGANZINI — ŠIBENIK, Glavna ulica.**

Preporuča suviše p. n. občinstvu svoj dućan

gvozdjarje, kuhinjskih i porculanskih predmeta, staklarje i t. d.

Jadranska Banka
u Trstu

Bankovne prostorije u
ulici **Niccolò Macchiavelli, br. 26.**

započela je svoje poslovanje, te

obavlja sve bankovne i mjenične po-
slove: eskomptuje mjenice, daje predujmove
na vrednostne papire, kao i na robu lezeću
u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrednostne papire
svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni
novac, te banknote, i unovčuje kupovne
izričane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje dozname na sva glavna tržišta
monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije
uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjizice u
tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrze i
najsavjestnije uz vrlo umjerene uvjeta.

Posreduje i konvertira hipoteke kod,
prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete.

Drogarija Vinka Vučića Šibenik
(prije A. Janakovića)

preporuča svoj bogato obskrbljeni
dućan raznim ljekovitim mirodijama,
predmetima iz gume, svakovrstnim
mineralnim vodama, velikim izborom
najfinijih parfima i predmeta nuždih
za bolesnike.

MAJBLJILI I MAJBLJITINU
SIVAJI STROJEVI 0 0 0 0
„SINGER“ 0 0 0 0
MAJBLJITIH SISTEMA 0 0

DORUČUJE SE SAMO U SKLADIŠTU
SIVAJIH STROJEVA „SINGER“
IVAN GRIMANI - ŠIBENIK.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA
PODRUŽNICA ŠIBENIK
(Centrala u Dubrovniku i Podružnica u Zadru)

obavlja sljedeće poslove:

Prima novac u svrhu ukamčavanja na složnice i blagajničke doznačnice, te uz
potvrde na tekući ili na ček račun.

Preuzima vrednostne papire i ine vrednote u pohranu. Preuzima u svrhu na-
plate mjenice, naputnice i čekove za našu državu i za inostranstvo.

Daje predujmove na vrednostne papire, zlatni i srebrni novac i robu.

Kupuje i prodaje vrednostne papire i vrednote, naročito sve vrsti državnih i pri-
vatnih srećaka, državnih zadužnica, željezničkih i industrijalnih papira, založnica priori-
tetnih obveznica, inostranskog novca u papiru, deviza, zlatnog i srebrnog novca naše
zemlje i inostranstva.

Unovčuje izvačene srećke, zadužnice i dospjele kupone, te nabavlja nove ku-
povne arke. Provdaja osigaranje proti tajnom gubitku izričanih srećaka i zadužnica.

Obavlja vinkulacija i devinkulacija svih vrsti vrednosnih papira, polaže vojničko-
žentibene i sve druge jamčevine u vrednosnim papirima, te provdaja konverzije.

Izvršuje izplate na svim mjestima naše i drugih država, te izdaje kreditna pisana.

Eskomptira mjenice, naputnice i kupone vrednosnih papira. — Prodaje promese
a sva računja. — Obavlja besplatno reviziju svih srećaka naše države i drugih u njoj
dozvoljenih. — Osim toga obavljat će i sve ostale transakcije, koje zasjecaju u bankovnu
struku, uz najpovoljnije uvjete. Sve pitanje obavijesti daje rado usmeno i pisмено.

Hrvatska Vjeresijska Banka (Podružnica Šibenik).

Società anonima per l'utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia
DIONIČKA GLAVNICA K 8000.000.

Sjedište u TRSTU. Radnja u ŠIBENIKU.

PRIMISSIMA
*** CALCIUM CARBID ***

KOD KUPNJE 100 KILOGRAMA STOJI Kr. 25 franko Šibenik
netto težina (ne brutto za netto)

Novac se šalje unaprijed ili uz pouzreo — Za velike količine popust uz pogodbu.

PREDSJAVNIK I SKLADISTAR
FRAUSTO INCHIOSTRI — ŠIBENIK.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTARNIH SVEĆA U ŠIBENIKU

Svoj k svome! — **POZOR!** — Svoj k svome!

Častim se javiti p. n. občinstvu, poštovanom svećenstvu, crkvama,
bratovštinama, da sam otvorio u ovom gradu

TVORNICU VOŠTARNIH SVIEĆA.

Kod mene dobit se mogu izvrstne, a već od mnogih priznate u
svim veličinama **svieće od pravog pčelinjeg voska**, kao i finog
crkvenog tamjana.

Svaka i najmanja naručba p. n. mušterija prima se najspretnije,
te se obvezujem obaviti njihove naloge u što kraćem roku, obvezom
najpompnije izradbe i uz najpovoljnije uvjete.

S velepoštovanjem

VLADIMIR KULIĆ
Šibenik (Dalmacija) Glavna ulica.

JEDINA HRVATSKA TVORNICI VOŠTARNIH SVEĆA U ŠIBENIKU

PROTI SLABOĆI DJECE I ODRASLIH
proti plućnim bolestim, žliezdam, skrofolozi itd.

Prirodno bakalarovo ulje
CLARKSON BR. 5
zgotovljeno u Newfoundland-u

Ovo bakalarovo ulje, koje propisuju prvi medicinski
auktoriteti, mora se svim do sada poznatim vrstnim pred-
postaviti; te i radi lake probave i ugodnog ukusa veoma
je preporučeno u svim onim slučajevima, u kojim liečnik
želi postići okrepju cijelog organizma, kao i povišenje tje-
lesne težine, poboljšanje sokova i čišćenje krvi.

— Čuvat se treba od naličnosti. —

Zahtjevati se mora naročito **CLARKSON BR. 5 ULJE**
OD BAKALARA.

— Ciena za svaku flašu Kr. 2. —
— Sandučić od 6 flaša Kr. 10. —

Glavno skladište za Dalmaciju, Hrvatsku, Bosnu i
Hercegovinu: **C. RUGGERI, Ljekarna k sv. Anfi od Padue**
ŠIBENIK.